

Lausunto

12.03.2021

Asia: VN/5904/2019

Luonnos Suomen arktisen politiikan strategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtioneuvoston kanslia

12.3.2021

Viite: VN/5904/2019

Asia: Suomen arktisen politiikan strategia

WWF Suomi toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Ilmastonmuutos lämmittää arktista aluetta nopeammin kuin mitään muuta aluetta maapallolla. Pohjoisen jäämeren jääpeitteen pinta-ala ja paksuus on romahtanut. Myös Suomen luonnossa on selvästi nähtävissä monia ilmaston lämpenemisen merkkejä: esimerkiksi vesistöjen jääpeiteajat ovat lyhentyneet ja pohjoiset lajit taantuvat eteläisempien lajien levittäytyessä jatkuvasti kohti pohjoista.

Ilmastonmuutos vaikuttaa jo nyt myös poronhoidon edellytyksiin. Toisaalta porojen liian suuri laidunpaine ja ilmastonmuutos ovat suurimmat syyt Suomen tunturiluontotyyppien uhanalaisuuteen.

Arktisen alueen muutokset vaikuttavat koko maapallon tulevaisuuteen. Jäätiköiden sulaminen pohjoisessa nostaa merenpintaa toisella puolella maapalloa. Lisäksi lämpeneminen happamoittaa merta ja muuttaa ilma- ja merivirtoja. Eriyisen vakava uhka on ikiroudan sulaminen. Ikiroudasta voi vapautua kasvihuonekaasuja, jotka nostaisivat maapallon lämpötilaa vaarallisesti.

Ilmastonmuutos pahentaa luonnon ahdinkoa, ja luonnon hävittäminen lämmittää ilmakehää. Toisaalta luonnon monimuotoisuus helpottaa luonnon sopeutumista säiden ääri-ilmiöihin ja ilmaston muuttumiseen. Koska ongelmat liittyvät vahvasti toisiinsa, on ne myös ratkaistava yhdessä.

Ilmaston muuttuessa luonnonsuojelu on entistä tärkeämpää. Jotta voisimme turvata arktisten lajien säilymisen myös tulevaisuudessa, tulee ilmastonmuutoksen torjuntaan sekä arktisen luonnon suojeluun, seurantaan ja tutkimukseen panostaa entistä voimakkaammin. Suojelualueilla ja suojelualueiden verkostoilla (nature-based solutions), niiden perustamisella, on tärkeä rooli Arktisella alueella myös pandemiasta elpymisessä: ne vähentävät monimuotoisuuden hupenemista, vähentävät ilman hiilidioksidia, tukevat arktisen alueen alkuperäiskansojen elinkeinoja ja estävät siten tulevia pandemioita

Tuotannon ja kulutuksen luonnolle aiheuttaman negatiivisen jalanjäljen pienentäminen on välttämätön osa ilmastokriisin ja luontokadon torjuntaa. Luonnonvarojen käytön sopeuttaminen kestävyden reunaehtoihin korostuu, kun taloudellinen toiminta arktisella alueella lisääntyy. YK:n biodiversiteettisopimus määrittelee, että kestävä käyttö tarkoittaa ”biologisen monimuotoisuuden osien käyttöä siten, että käytön laatu tai määrä ei pitkällä aikavälillä johda biologisen monimuotoisuuden vähenemiseen, ja joka siten tukee biologisen monimuotoisuuden mahdollisuuksia tyydyttää nykyisten ja tulevien sukupolvien tarpeet ja pyrkimykset”.

Strategiasta

WWF Suomi kiittää siitä, että Suomen arktisen politiikan strategian taustaan on otettu vahva kirjaus liittynästä globaaliin kestävä kehityksen toimintaohjelmaan Agenda2030. Strategiaan on kirjattu: ”Arktisen politiikan strategian ja sen painopistealueiden kautta Suomi edistää globaalin kestävä kehityksen toimintaohjelman Agenda2030 tavoitteiden toteutumista arktisella alueella.”

Suomella arktisena maana on korostunut vastuu koko arktisen alueen kehityksestä ja tässä Suomen arktisen politiikan strategia on tärkeä työkalu. WWF kiittää myös siitä, että strategialuonnoksessa on

kirjattuna tavoite huomioida läpileikkaavasti EU:n vihreän siirtymän periaate olla tuottamatta merkittävää haittaa (do no significant harm”). Kaikkea toimintaa pitää tarkastella vahingon välttämisen silmälasien läpi.

WWF pitää erittäin tärkeänä, että strategiaan on kirjattu tavoitetilaksi, että arktisella alueella ei voi harjoittaa muuta kuin kestävän kehityksen mukaista toimintaa ja että talouden kehittämisessä pitää huomioida luonnon kantokyky. Strategiaan on hyvä nostaa myös helmikuussa 2021 julkistetun ns. Dasguptan raportin näkökulma luonnosta ihmiskunnan arvokkaimpana pääomana. Luonnonvarojen kestävän käytön vaatimus ei ole yhteiskunnalle kulu ja rajoitus vaan luonnon turvaaminen (arktisella alueella ja muualla) on välttämätön strateginen sijoitus, jonka avulla vaalimme terveyttämme, turvallisuuttamme ja vaurauttamme.

Luonnonvarojen käytön kestävyys liittyy olennaisesti mm. pohjoisten metsien käyttöön. Kun alueella teollisuuden puuntarve on kasvamassa, strategiaan on välttämätöntä nostaa Lapin luonnonsuojelullisesti arvokkaiden metsäalueiden pikainen kartoitus metsien kasvavan käyttöpaineen vastineeksi. Varsinkin Etelä- ja Länsi-Lapissa metsien suojelutilanne on riittämätön. Lisäksi EU:n biodiversiteettistrategia 2030 edellyttää kaikkien jäljellä olevien luonnonmetsien säilyttämistä.

Luonnonsuojeluverkostoa on tarkasteltava kattavasti huomioiden nämä alueet sekä laadittava suunnitelmat monimuotoisuuden turvaamiseksi kaikkien metsäisten elinympäristöjen osalta, myös Lapin eteläosissa. Luonnonsuojelualueverkoston suunnittelussa on lisäksi otettava huomioon alueiden kytkeytyneisyys, joka on tärkeää ilmastonmuutokseen sopeutumisen takia.

Lisäksi luonnonvarojen käytön kestävyys liittyy Lapissa keskeisesti poronhoitoon. Mm. vanhojen metsien hakkuut, ilmastonmuutos sekä infrastruktuuri- ja kaivoshankkeet uhkaavat poronhoidon edellytyksiä, mutta toisaalta porojen liian suuri laidunpaine uhkaa tunturiluontoa. Poronhoidon kehittäminen kestävästi tuleekin lisätä painopistealueen 1 strategisten toimenpiteiden listalle.

Kansainvälinen yhteistyö on arktisen alueen suojelun kulmakivi. Toivomme, että strategian täytäntöönpanossa Suomi panostaa vahvasti Jäämeren aavan meren biodiversiteettiä koskevan täytäntöönpanosopimuksen (Biodiversity Beyond National Jurisdiction, BBNJ) aikaansaamiseen ja täytäntöönpanoon.

WWF rakentaa tulevaisuutta, jossa ihminen ja luonto on tasapainossa.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF)

Suomen rahasto, sr

Jari Luukkonen

Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen

Oikeudellinen neuvonantaja

Ojanen Raija
WWF Suomi